

تازه های اطلاع رسانی و اطلاع یابی

نشریه ای برای توسعه مهارت های سواد اطلاعاتی

(شماره شانزدهم، اردیبهشت ماه ۱۳۸۲)

آنچه در این شماره می خوانند :

- ۱ لزوم پیگیری تحولات و نوآوری های فناوری اطلاعات ..... ص ۱
- ۲ دسترسی به صداها منبع الکترونیکی و پایگاه اطلاعاتی در سایت کتابخانه منطقه ای ..... ص ۲
- ۳ دسترسی به پروانه های ثبت اختراع در اینترنت ..... ص ۳
- ۵ سایتهای دلخواه خود را برای استفاده های بعدی سازماندهی کنید ..... ص ۵
- ۷ معرفی چند پایگاه تمام متن رایگان در اینترنت ..... ص ۷
- ۸ اسلایدهای الکترونیکی را خودتان تهیه کنید: نرم افزار پاور پوینت ..... ص ۸
- ۱۰ از دریافت پیام های تبلیغاتی و مزاحم در اینترنت رنج می برید؟ ..... ص ۱۰
- ۱۲ آشنایی با یکی دیگر از انواع منابع سودمند اطلاعاتی ..... ص ۱۲
- ۱۴ برخی از مهمترین منابع مرجع علوم اسلامی ..... ص ۱۴

لزوم پیگیری تحولات و نوآوریهای فناوری اطلاعات^۱

در مقایسه با گذشته، در عصری زندگی می‌کنیم که سرعت تحولات و نوآوریها بسیار شگفت‌انگیز است. در برخی زمینه‌ها، از جمله فناوری اطلاعات و ارتباطات، هر روز شاهد نوآوریهای جدیدی هستیم که تا چندی پیش رؤیا به نظر می‌رسید. رقابت میان دانشمندان و مخترعان، میان کشورها و حتی میان بلوکهای اقتصادی و فراصنعتی موجب ایجاد صدها نوآوری و تحول در عرصه صنعت و فناوری شده است. این شرایط ایجاب می‌کند که نخبگان، دانشمندان و از جمله اعضای هیأت علمی به طور مداوم تحولات حوزه خود را زیر نظر داشته و از راههای مناسب، به ویژه وب، شبکه‌های اطلاع‌رسانی، پایگاههای اطلاعاتی، مجله‌ها و کتابها دنبال کنند.

در این میان، کتابخانه‌های دانشگاهی و وب سایت آنها می‌توانند سریعترین و مؤثرترین راه برای آگاهی از تحولات علمی و فناوری باشند. مراجعه مداوم به کتابخانه‌ها و به ویژه وب سایت آنها می‌تواند در وقت اعضای هیأت علمی و دانشجویان برای آگاهی از تحولات حوزه خود، صرفه‌جویی قابل ملاحظه‌ای در بر داشته باشد. خدمات آگاهی‌رسانی جاری که شامل اطلاع‌دهی در مورد کتابها، مجله‌ها و سایر منابع اطلاعاتی و نیز تحولات حوزه فناوری اطلاعات است از مهمترین وظایف کتابخانه‌ها به شمار می‌رود. در این زمینه، کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد تلاش کرده است تا از راههای مناسب، از جمله "خبرنامه الکترونیکی"، "نشریه تازه‌های اطلاع‌رسانی و اطلاع‌یابی" به "وب سایت" و نیز کلاسهای آموزشی، برخی از مهمترین تحولات و نوآوریها را به طور منظم به آگاهی اعضای هیأت علمی و دانشجویی برساند.

نشریه دوماهانه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی

مسئول: دکتر مهری پریرخ

سردبیر: دکتر رحمت الله فتاحی

مدیر داخلی: سهراب درویش

تایپ و صفحه‌آرایی: معصومه صالح‌فر

پست الکترونیکی: sdarvish@wali.um.ac.ir

متن الکترونیکی این نشریه در سایت کتابخانه مرکزی قابل

دسترسی است: <http://c-library.um.ac.ir>

تلفن: ۰۵۱-۸۷۸۹۲۶۳، ۰۵۱-۸۷۹۶۷۹۸

همکاران این شماره:

دکتر رحمت الله فتاحی - محمد علی

خاکساری - نفیسه دری‌فر - زهره

عباسی - فرزانه فرجامی

(۱) رحمت‌الله فتاحی (دانشیار گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه فردوسی مشهد)

دسترسی به صدها منبع الکترونیکی و پایگاه اطلاعاتی در سایت کتابخانه منطقه‌ای

علوم و تکنولوژی شیراز (Regional Library of Science and Technology)^۱

کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی شیراز یکی از کتابخانه‌های معتبر کشور و منطقه در حوزه‌های مختلف علوم و فناوری است که خدمات متنوعی را به جامعه علمی ایران و کشورهای منطقه (خاورمیانه و آسیای مرکزی) ارائه می‌دهد. سایت این کتابخانه اطلاعات روزآمدی درباره انواع منابع (الکترونیکی و چاپی) انواع پایگاه‌های اطلاعاتی (فارسی و انگلیسی) در اختیار قرار می‌دهد.

در صفحه اول این سایت، پایگاه‌های اطلاعاتی در دو بخش پایگاه‌های فارسی (Persian Databases) و پایگاه‌های لاتین (Latin Databases) و همچنین سایر خدمات (Other Services) قابل دسترس است.

(۱) پایگاه‌های فارسی: شامل کتابها و مجلات، کتابهای الکترونیکی، مقاله‌های الکترونیکی، پایان‌نامه‌ها، طرح‌های پژوهشی و پایگاه مقاله‌های علمی در زمینه انرژی، سیل، محیط زیست، حمل و نقل، زلزله و بانک اطلاعاتی متخصصان ایرانی است.

(۲) پایگاه‌های انگلیسی & Applied Science & Technology Index, Chemical Abstract Survey or (CAS), Electrical Engineering: 1987-1999+1999-2001, General Sciences, Scientific Articles, Standards, WLS

(۳) سایر خدمات شامل پیوندهای برقرار شده به سایر کتابخانه‌های کشور، وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ایرانی، برخی از کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی جهان، تعدادی از موتورهای جستجو، شیوه استفاده از خدمات تحویل مدرک، مجلات موجود در کتابخانه منطقه‌ای، پایگاه‌های اطلاعاتی روی دیسک فشرده و خدمات پست الکترونیکی قابل دسترس است.

برای استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی این کتابخانه، باید دارای نام کاربر (User name) و گذر واژه (Password) بود. دسترسی به فهرست مندرجات کتابهای الکترونیکی رایگان است. در سایت کتابخانه مرکزی فرمی وجود دارد که از طریق تکمیل کردن آن می‌توان درخواست خود را برای اطلاعات مورد نیاز برای کتابدار مربوطه ارسال کرد. ارتباط با پست الکترونیکی کتابخانه نیز در این سایت در نظر گرفته شده است.

(rlst@srlst.com)

(۱) رحمت‌الله فتاحی (دانشیار گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه فردوسی مشهد)

دسترسی به پروانه‌های ثبت اختراع در اینترنت^۱

پروانه ثبت اختراع مجوز رسمی و قانونی است که دولتها به مخترع یک موضوع یا ابداع‌کننده یک روش می‌دهند و به موجب آن، حق ساخت و بهره‌برداری از آن موضوع یا به کارگیری روش ابداع شده برای مدت معینی به طور منحصر در اختیار دارنده پروانه قرار می‌گیرد. پروانه ثبت اختراع حاوی مشخصات فنی آن اختراع است و از این جهت یکی از منابع مهم اطلاعات علمی و فنی به شمار می‌رود. افزون بر این، آگاهی از پروانه ثبت اختراع سبب می‌شود که از تکرار یک اختراع اجتناب شود. یکی از روشهای آگاهی یافتن از پروانه‌های ثبت اختراع، مراجعه به سایتهای ثبت اختراع در اینترنت می‌باشد که در این مقاله به چند نمونه از آنها اشاره می‌شود:

United States Patent and Trademark Office

(www.uspto.gov)

این سایت، دارای قابلیت جستجو در پروانه‌های ثبت اختراع، علائم تجاری، قیمتها، سازمانهای ثبت اختراع، بخش پروانه‌های ثبت اختراع در کتابخانه‌های آمریکا و... می‌باشد. با انتخاب گزینه Patent، امکان جستجو در دو قسمت وجود دارد:

۱) Patent Grant، که اطلاعات پروانه‌های ثبت اختراع را از سال ۱۷۹۰ به صورت تمام متن قابل دسترس کرده است،

۲) Patent Application، که در آن اطلاعات پروانه‌های ثبت اختراع از ۱۵ مارس سال ۲۰۰۱ قابل جستجو است. در این سایت، اطلاعات مربوط به پروانه‌های ثبت اختراع و علائم تجاری به صورت تمام متن موجود می‌باشد، افزون بر آن، در بخش Special Pages for اختراعات بسیاری در اختیار پژوهشگران، محققان حوزه‌های موضوعی مختلف و سایر علاقمندان قرار می‌دهد.

European Patent Office

(www.european-patent-office.org)

در این سایت، نیز می‌توانید اطلاعات ارزشمندی درباره پروانه‌های ثبت اختراع در کشورهای مختلف اروپا بدست آورید. با انتخاب گزینه Patent Information Center، می‌توانید سیاهه‌ای از مرکزهای ثبت اختراع و پیوند به سایت آنها را بر اساس نام کشورها مورد جستجو قرار دهید. این سایت به چند زبان دیگر نیز ارائه می‌شود.

(۱) زهره عباسی (کارشناس ارشد کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی مشهد)

Great Lakes Patent and Trademark Center**(www.detroit.lib.mi.us/glptc)**

در این سایت، که مربوط به کتابخانه عمومی شهر دترویت (Detroit) می‌باشد، با انتخاب گزینه Related Internet Site امکان جستجو در سایت پروانه‌های ثبت اختراع و علائم تجاری کشورهای آمریکا و کانادا میسر می‌شود.

Technology Transfer Office**(www.tto.utah.edu)**

در این سایت، با انتخاب گزینه Link to other Technology Transfer and... امکان جستجو در چند سایت مربوط به پروانه‌های ثبت اختراع فراهم می‌شود.

The International Society for Patent Information**(www.piug.org/select.html)**

در این سایت، پیوند به بسیاری از سایتهای مربوط به پروانه‌های ثبت اختراع در کشورهای مختلف برقرار شده است و شما می‌توانید انواع اطلاعات در این حوزه را مورد جستجو و بررسی قرار دهید.

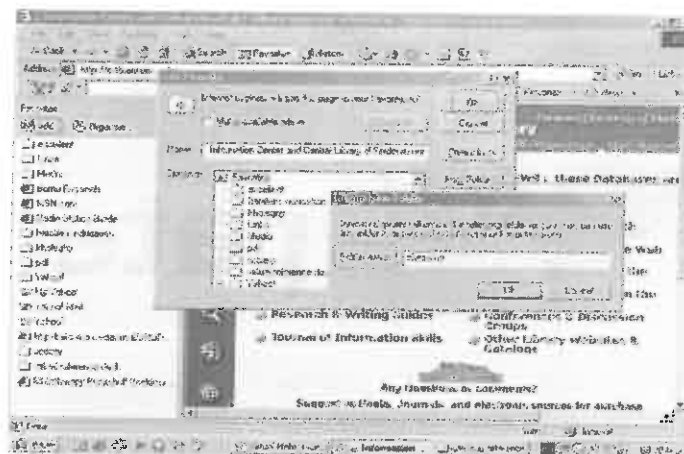
سایتهای دلخواه خود را برای استفاده‌های بعدی سازماندهی کنید:

شیوه نشان‌گذاری سایتها، سازماندهی آنها و انتقال نشانها به مرورگر اینترنت اکسپلورر^۱

سایتهای و صفحه‌های بسیاری در وب وجود دارد که به دلیل مفید بودن، ممکن است بخواهید بعدها نیز از آنها استفاده کنید. شیوه نشان‌گذاری سایتها در مرورگر Netscape، پیشتر، در نشریه "تازه‌های اطلاع‌رسانی و اطلاع‌یابی شماره دوم، شهریور ۱۳۷۹" توضیح داده شده است. در این شماره، ما به شیوه نشان‌گذاری سایتها در مرورگر Internet Explorer می‌پردازیم. مراحل این کار عبارت است از:

نشان‌گذاری سایتها:

ابتدا، گزینه favorite را از نوار ابزار بالای صفحه و سپس، گزینه Add favorite را انتخاب کنید. پنجره جدیدی باز می‌شود. اگر گزینه OK را انتخاب کنید. سایت مورد نظر در پایین فهرست مربوط به favorite قرار می‌گیرد که از آن می‌توانید در مراجعه‌های بعدی استفاده کنید. افزون بر آن، می‌توانید با انتخاب گزینه New Folder و تایپ یک نام مشخص، پرونده یا پوشه جدیدی را با نام دلخواه خود برای سایتهای مورد نظر ایجاد کنید. با گزینه دکمه OK این پوشه ایجاد می‌شود. در درون یک پوشه می‌توانید پوشه یا پوشه‌های فرعی ایجاد کنید. با توجه به مطالبی که برای سازماندهی سایتهای جستجو شده توضیح داده می‌شود، این پوشه‌ها و فایل‌های درون هر یک، می‌تواند به بخشهای مختلف یک درس، تحقیق، مقاله و یا سخنرانی مربوط شود.

سازماندهی سایتهای نشان‌گذاری شده:

برای سازماندهی بهتر نشانی سایتهای مورد نظر خود، می‌توانید از گزینه Organize Favorite در مورد سایتهایی که نشان‌گذاری کرده‌اید استفاده کنید. به عنوان مثال، می‌توانید نام سایت مورد نظر را تغییر دهید، نام سایت را حذف، آن را از یک پوشه به پوشه دیگر انتقال دهید و یا نام سایتهای مربوط به یک موضوع

(۱) زهره عباسی (کارشناس ارشد کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی مشهد)

را به یک پوشه خاص منتقل کنید تا دسترسی به آن ساده‌تر و سریع‌تر شود. برای انجام این کار، می‌توان از روش بریدن و چسباندن (cut & paste) استفاده کرد. همچنین، می‌توان یک عنوان را انتخاب کرد و آن را با دکمه سمت چپ موشواره به پوشه مورد نظر کشیده و منتقل کرد. افزون بر این، در مرورگر اینترنت اکسپلورر می‌توانید سایتهای نشان‌گذاری شده در favorite را به مرورگر Netscape انتقال دهید و یا آنها را به صورت فایل برای استفاده‌های دیگر ذخیره کنید.

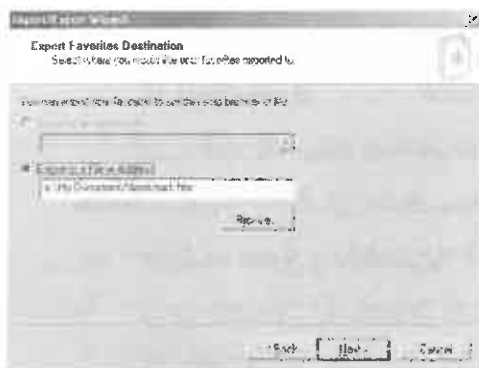
انتقال سایتهای نشان‌گذاری شده به Netscape و بالعکس:

گزینه File را از نوار بالای صفحه انتخاب و سپس گزینه Import and Export و بعد از آن Next را انتخاب کنید. در پنجره جدیدی که باز می‌شود، گزینه Export favorite و سپس گزینه Next را در نظر بگیرید. آنگاه، به پنجره favorite مراجعه کنید. در اینجا، دو امکان زیر را خواهید داشت:

الف- با انتخاب گزینه Export to an application، می‌توانید سایت مورد نظر را به مرورگر Netscape انتقال دهید.

ب- با انتخاب Export to file address، نشانی و محل ذخیره فایل را مشخص کنید. سپس، گزینه save

را انتخاب و در انتهای کار نیز گزینه finish را در نظر بگیرید.

برای انتقال سایتهای نشان‌گذاری شده از مرورگر Netscape و یا از یک فایل ذخیره شده به مرورگر اینترنت اکسپلورر، مراحل بالا را با انتخاب گزینه import favorite دنبال کنید تا سایت مورد نظر شما از مرورگر دیگر یا از یک فایل ذخیره شده به پوشه favorite در اینترنت اکسپلورر منتقل شود. این عمل، یعنی نشان‌گذاری سایتهای سازماندهی آنها، استفاده مجدد از آنها را بدون اینکه نیازی به جستجو و یا تایپ نشانی یک سایت در قسمت URL باشد، فراهم می‌کند. همچنین، دانش کلی از امکانات موجود برای دسترسی سریع به اطلاعات مورد نیاز و نیز حجم و کیفیت اطلاعات موجود در اینترنت در زمینه‌های مورد نظر و زیرمجموعه‌های آن بدست می‌آید. از طرف دیگر، با سایتهای سازماندهی شده در نشان‌گذاریها و امکان انتقال آنها از یک کامپیوتر به کامپیوتر دیگر، امکان لازم برای استفاده آنها در جلسات، سخنرانیها، کلاس درس و کارگاههای آموزشی نیز به دست می‌آید.

معرفی چند پایگاه تمام متن رایگان در اینترنت^۱

به طور معمول، استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی تمام متن در اینترنت، نیاز به نام کاربر (user name) و گذر واژه (password) دارد و تنها با پرداخت هزینه اشتراک می‌توان به آنها دسترسی داشت. شما نیز می‌توانید با واژه موضوعی مورد نظر خود و واژه free database پایگاه‌های رایگان را از طریق موتورهای جستجو بازیابی کنید (مثال: education free database). در زیر به معرفی برخی از این پایگاه‌ها می‌پردازیم:

(۱) ERIC: پایگاه علوم تربیتی و آموزش و پرورش www.ericfacility.net/ericdigests/index

در این پایگاه، تعداد زیادی مقاله در زمینه علوم تربیتی و آموزش و پرورش بر اساس تاریخ نشر وجود دارد. با انتخاب تاریخ نشر مورد نظر، سیاهه‌ای از مقاله‌ها را مشاهده خواهید کرد. با انتخاب مقاله مورد نظر در قسمت ERIC- Digests می‌توانید متن کامل مقاله را دریافت کنید. همچنین، امکان جستجوی موضوعی و کلیدواژه‌ای نیز در این پایگاه وجود دارد.

<http://unesdoc.unesco.org>

(۲) پایگاه یونسکو

در این سایت، متن کامل مقاله‌هایی که توسط سازمان یونسکو به چاپ رسیده قابل جستجو است.

www.crest.ox.ac.uk/papers.htm

(۳) پایگاه علوم اجتماعی

متن کامل تعداد زیادی از مقاله‌ها در زمینه علوم اجتماعی در این سایت قابل دسترس است.

www.findlaw.com

(۴) پایگاه حقوق

این سایت، یک موتور جستجو در زمینه حقوق و علوم وابسته است که از طریق آن می‌توان به متن کامل مقاله‌ها دسترسی داشت. این سایت، سیاهه‌ای از نشریه‌های تخصصی در حوزه حقوق را دربر دارد.

(۵) پایگاه حقوق و دادگستری (NCIRS: National Criminal Justice Reference Services)

در این سایت نیز به مقاله‌های تخصصی در حوزه حقوق و مسایل قضایی دسترسی خواهید داشت.

<http://highwire.stanford.edu>

(۶) پایگاه علوم انسانی، علوم پایه و پزشکی

این سایت، توسط دانشگاه معروف استنفورد ایجاد شده و در آن دهها نشریه علمی در زمینه‌های علوم

انسانی، علوم پایه، پزشکی و... به رایگان قابل دسترس است.

www.uspto.gov/patft/

(۷) پایگاه پروانه‌های ثبت اختراع

(USPTO: United States Patent and Trademark Office)

در این سایت، که به طور کامل در یکی از مقاله‌های همین شماره از نشریه معرفی شده است، به متن

کامل پروانه‌های ثبت اختراع و علائم تجاری دسترسی دارید.

www.osti.gov/bridge

(۸) پایگاه نتایج تحقیقات علمی

در این پایگاه می‌توانید به گزارشهای پژوهشی منتشره از سال ۱۹۴۸ تا کنون در حوزه فیزیک، شیمی،

بیولوژی، انرژی، محیط زیست و مانند آنها دسترسی داشته باشید.

(۱) زهره عباسی (کارشناس ارشد کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی مشهد)

اسلایدهای الکترونیکی را خودتان تهیه کنید:

نرم‌افزار پاور پوینت ابزاری کمکی برای آموزش و ارائه نتایج پژوهش^۱

Use Power Point: it is very easy!

استفاده از برنامه‌ها، وسایل و امکانات جانبی همواره کمک مؤثری در امر آموزش بوده است. تجربه نشان داده است که به کارگیری وسایل کمک آموزشی و ارائه نمایش اطلاعات، سطح یادگیری مخاطبان را بالا برده است. امروزه، معلمان، استادان و نیز سخنرانان برای افزایش تأثیر سخنان خود و انتقال بهتر مفاهیم از وسایلی نظیر ترنسپرنسی (ورقه شفاف)، نمایش مفاهیم به کمک برنامه‌های رایانه‌ای و... استفاده می‌کنند. یکی از برنامه‌های رایانه‌ای، که در بسیاری موارد به دلیل جذابیت، انعطاف و تأثیرپذیری کاربرد زیادی پیدا کرده است، برنامه پاور پوینت "PowerPoint" است و از طریق ویندوز (شرکت مایکروسافت) قابل دسترس می‌باشد. تا به حال ویرایشهای مختلفی مانند پاور پوینت 95, 98, 2002 و... تهیه شده است. در هر ویرایش امکانات بیشتری به آن اضافه شده است.

برنامه پاور پوینت برای تولید انواع اسلایدهای نمایشی و ارائه آن در کلاس درس، کارگاههای آموزشی، سخنرانیها و... کاربرد دارد. کار با این نرم‌افزار بسیار ساده است. در این برنامه می‌توانید انواع اطلاعات را در قالب متن، گرافیک، نمودار، جدول و... به نمایش در آورید. به راحتی می‌توان نمودارهایی را که در نرم‌افزار excel تهیه شده، به شکل اسلاید نمایش داد، تصاویر متنوعی را در اسلایدها بکار برد و نیز جدول و یا متن تهیه شده در نرم‌افزار Word را به نرم‌افزار پاور پوینت منتقل و آنها را در قالب اسلاید مشاهده کرد. همچنین، بسیاری از امکانات از قبیل تغییر خط، رنگ و چگونگی ارائه آنها به راحتی در این نرم‌افزار قابل اجرا است. در اسلایدهایی که تهیه می‌کنید، حتی می‌توانید به طور مستقیم پیوندهایی به سایتها یا منابع اینترنتی برقرار کنید تا موقع نمایش اسلایدها، به اینترنت نیز دسترسی داشته باشید. اسلایدهای تهیه شده خود را می‌توانید به صورت یک فایل ذخیره، آن را از طریق پست الکترونیکی برای اشخاص دیگر ارسال و یا آن را در سایت خود روی اینترنت گذاشته تا برای همه از راه دور قابل دسترس باشد. برای آشنایی و استفاده از این نرم‌افزار منابع مختلفی در اختیار شما قرار دارد که برخی از آنها معرفی می‌گردد.

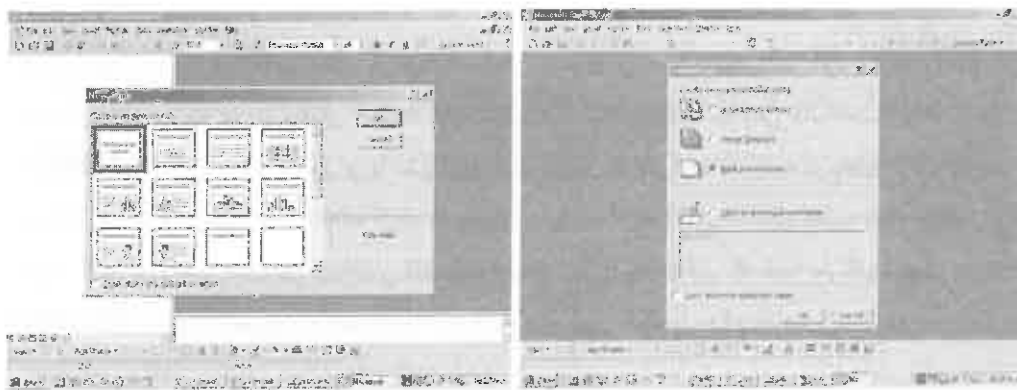
(۱) یکی از این منابع، استفاده از help در خود این برنامه است. نرم‌افزار پاور پوینت دارای دو راهنما تحت نامهای "Microsoft powerpoint help topics" و "Answer Wizard" است. این دو راهنما اطلاعات اصلی و پایه را در مورد چگونگی استفاده از این نرم‌افزار را در اختیار شما قرار می‌دهد.

(۲) کتابهای مختلفی به زبان فارسی تهیه شده است که به چند نمونه از آنها، که در دانشگاه فردوسی موجود است، اشاره می‌شود:

- کتاب آموزشی powerpoint 2000 / نوشته الکساندریا حداد، ترجمه محمدحسن مهدوی. - تهران: نشر علوم روز، ۱۳۷۸.

(۱) نفیسه دری‌فر (کارشناس ارشد کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی مشهد)

- راهنمای جامع پاور پوینت ۲۰۰۰-۹۷ / محمود زرگر- تهران: بهینه، ۱۳۸۰.
- آموزش گام به گام ۲۰۰۰ powerpoint / ترجمه بیتا خاقانی- تهران: مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران، ۱۳۸۰.
- خودآموز پاور پوینت ۲۰۰۲ (در کوتاه مدت) / نوشته جو هابراکن، ترجمه ناهید کرمی- تهران: سائسی، کتاب غزال، ۱۳۸۰.
- / تدوین علی حسین قاسمی و محسن نوکاریزی- مشهد: گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۳۸۰. بخشی از این جزوه در چند صفحه کوتاه شیوه درست کردن اسلاید را به سادگی آموزش می‌دهد.
- ۳) در اینترنت نیز سایتهایی توسط مراکز علمی و افراد متخصص طراحی شده است که طریقه استفاده از برنامه و تهیه اسلاید را به صورت گام به گام به شما آموزش می‌دهد.
- تصاویر زیر نمونه‌هایی از چگونگی تشکیل اسلاید است که در نشانی زیر به تفصیل درباره آنها توضیح داده شده است.

1. www.eiu.edu/~booth/pub/pptutorial.pdf
www.eiu.edu/~booth/pub/ppoint97inter.pdf

در این دو نشانی طریقه تهیه اسلاید در پاور پوینت ۹۷ در دو سطح مقدماتی و پیشرفته آموزش داده شده است.

2. www.actden.com/pp

این سایت نرم‌افزار پاور پوینت ۹۸ را آموزش می‌دهد.

3. www.science.iupui.edu/SAC98/ppt.htm

این سایت طی ۶ درس اصول اولیه استفاده از برنامه را به تصویر می‌کشد.

4. www.rdpsslides.com/pptfaq

در این سایت سؤالیهای متنوعی که ممکن است درباره برنامه پاور پوینت مطرح شود ارائه شده و جواب آنها نیز قابل مشاهده است.

از دریافت پیام‌های تبلیغاتی و مزاحم در اینترنت رنج می‌برید؟ چگونگی دریافت، مرتب کردن و حذف آنها در Yahoo^۱

همه شما در هنگام کار با پست الکترونیکی با پیامهای تبلیغاتی زیادی روبرو بوده و یا هستید. این پیامها دو نوع هستند. پیامهای تبلیغاتی مورد درخواست (solicited commercial email) و پیامهای تبلیغاتی ناخواسته (unsolicited commercial email) که به spam معروفند.

پیامهای نوع اول، به طور معمول، پیام، خبرنامه و یا بسته‌های پستی هستند که فقط افراد متقاضی، آنها را دریافت می‌کنند. پیامهای نوع دوم، علیرغم محتوای آنها، پیامهایی هستند که برای افراد مختلف ارسال می‌شوند بدون آنکه آن افراد متقاضی این گونه پیامها باشند. این پیامهای ناخواسته و مزاحم با نام فرستندگان متفاوت و عنوانهای متنوعی ارسال می‌شوند و به طور مرتب فضای صندوق پستی (box) شما را اشغال می‌کنند.

در سیستم پست الکترونیکی yahoo بخشی به نام "Bulk Mail" در نظر گرفته شده که نامه‌های تبلیغاتی به طور خودکار در این قسمت قرار می‌گیرد تا فضای صندوق پستی (box) شما را اشغال نکند. این پیامها حداقل ۳۰ روز در پوشه bulk mail باقی می‌ماند، مگر آنکه خودتان آنها را حذف کنید.

برای خواندن این پیامها، کافی است پس از ورود به account خود، گزینه bulk mail folder را از صفحه اصلی انتخاب تا فهرستی از پیامهای دریافتی را مشاهده کنید. چنانچه بخواهید پیامی را حذف کنید، کافی است مربع سمت چپ هر پیام را علامت (تیک) زده و دکمه delete را از بالای صفحه انتخاب کنید. برای حذف پیامها راههای دیگری نیز وجود دارد. چنانچه بخواهید پس از مشاهده پیامها، آنها را صفحه به صفحه حذف کنید، در هر صفحه ابتدا، دکمه check all را از پایین آن صفحه انتخاب، سپس دکمه delete را علامت بزنید. در صورتی که مایل هستید بدون مشاهده پیامها آنها را یکباره حذف کنید، کافی است در صفحه اصلی ستون سمت چپ در روبروی عبارت "Bulk" کلید "empty" را انتخاب کنید تا تمام پیامهای موجود در این پوشه حذف گردد.

× گاهی اوقات ممکن است پیام تبلیغاتی را، که متقاضی آن بوده‌اید، در پوشه Bulk mail خود دریافت کنید. از جمله پیامهای مزاحم spam نیست و چنانچه مایل هستید در پوشه پیامهای دریافتی شما (in box) قرار گیرد. جهت انتقال این گونه پیامها به box اصلی خود، کافی است وارد پیام مورد نظر خود شوید و عبارت "This is not spam" که در مقابل From قرار دارد، را انتخاب کنید تا پس از آن پیامهای ارسالی وارد in box گردد.

× نکته مهمی که درباره پیامهای مزاحم (spam) باید در نظر گرفت، این است که هیچگاه به این گونه پیامها پاسخ ندهید. در صورت پاسخ، فرستنده پیام از فعال بودن آدرس پستی شما و دریافت پیام مطلع شده و آدرس شما در فهرستهای پستی بیشتری قرار می‌گیرد که نتیجه آن دریافت پیامهای ناخواسته بیشتر است.

(۱) نقیسه دری فر (کارشناس ارشد کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی مشهد)

در موتور جستجوی yahoo این امکان وجود دارد که پیامهای مورد نظر خود را به جای ورود به پوشه bulk mail طوری تعریف کنید که در box اصلی خود دریافت کنید. این کار از طریق گذاشتن صافی (filter) قابل انجام است.

فیلترها (Filters)

فیلتر یا صافی یکی از امکاناتی است که توسط آن می‌توان به طور خودکار پیامهای دریافتی را در پوشه‌ای که شما ایجاد می‌کنید، مرتب شود. به عنوان مثال، می‌توانید فیلتری ایجاد کنید تا پیامهایی که از اعضاء خانواده خود دریافت می‌کنید، به طور خودکار در پوشه شخصی خود تحت نام "family" قرار گیرد. Yahoo امکان ایجاد حداکثر ۱۵ فیلتر را به طور رایگان فراهم کرده است.

ایجاد، ویرایش و حذف فیلتر

- * ابتدا، "Mail options" را در قسمت بالای صفحه انتخاب کنید
- * سپس، گزینه filters و بعد add filters را انتخاب کنید.
- * حوزه یا محدوده‌ای که می‌خواهید پیامهای رسیده با آن هماهنگ باشد، مشخص کنید. به عنوان مثال قسمت فرستنده "from" گیرنده to/cc و موضوع یا متن پیام.
- * پس از آن میزان این هماهنگی را مشخص کنید. به عنوان مثال، محتوا (contain) یا پایان (end with)
- * رشته یا زنجیره‌ای از کلمات را برای مقایسه وارد کنید. به طور مثال، @rocketmail.com, info Beat
- * پوشه مقصد خود را که مایلید پیامها به آنجا منتقل شود با انتخاب گزینه Move the message to مشخص کنید.

چنانچه بیش از یک فیلتر دارید، در سمت چپ فیلتر دکمه‌هایی را خواهید دید که از این دکمه‌ها می‌توانید در انتخاب ترتیب قرار گرفتن فیلتر جدیدتان در میان سایر فیلترهای موجود استفاده کنید. مطمئن شوید که روی عبارت Add filters کلیک کرده‌اید تا اینکه فیلتر جدید مؤثر واقع شود. چنانچه بخواهید ویرایش انجام دهید، کافی است روی دکمه سمت راست فیلتری که مایلید ویرایش روی آن انجام دهید، کلیک نمایید. سپس گزینه edit را که در سمت راست بالای صفحه فیلترها وجود دارد، انتخاب کنید. پس از انجام تغییرات مورد نظر دکمه Add filters را در نظر بگیرید. در مورد حذف فیلتر نیز روش به همین صورت است، اما به جای انتخاب گزینه edit، گزینه delete را انتخاب می‌کنید.

آشنایی با یکی دیگر از انواع منابع سودمند اطلاعاتی:

سایت سازمانهای دولتی و غیر دولتی در وب^۱

سازمانها از نظر هدف، وظایف، کارکردها، تشکیلات، حوزه فعالیت، خدمات، چگونگی تأمین بودجه و مسایلی مانند آنها بسیار متنوع و متعدد هستند. در قلمرو فعالیتهای دانشگاهی، آموزشی، پژوهشی، و نیز در سایر قلمروها، سازمانهای دولتی و غیردولتی بسیاری وجود دارد که دسترسی به اطلاعات درباره آنها برای دانشجویان امری بسیار ضروری است، زیرا دانشجویان نمیتوانند بدون داشتن اطلاعات درباره سازمانها و یا بدون برقراری ارتباط با آنها به فعالیت بپردازند. در سایت سازمانهای دولتی و غیره اطلاعاتی وجود دارد که در سایر سایتها و یا مجلات نمیتوان آنها را یافت.

در اینجا، به معرفی چند سایت مفید که به معرفی سازمانهای دولتی و غیر دولتی در جهان و ایران می‌پردازد، اشاره می‌شود:

Idea List (idealist.org)

این سایت، به معرفی سازمانهای غیر انتفاعی در کشورهای مختلف می‌پردازد. اطلاعات بیش از ۲۳۰۰۰ سازمان غیر انتفاعی در ۱۶۵ کشور جهان را ارائه می‌دهد. در صفحه اول آن، در قسمت راست در زیر عبارت Advanced Search امکان جستجو در سازمانها موجود می‌باشد. در قسمت organizations، امکان بازیابی سازمانها بر اساس نام، فعالیتها، کشور، شهر و استان وجود دارد. همچنین، امکان مرور سازمانها بر اساس نام قاره‌ها فراهم شده است. با انتخاب نام هر کشور، نام سازمانها همراه با توضیحی مختصر ارائه شده است. در صورت انتخاب نام سازمان، اطلاعات کاملتری از قبیل نشانی پستی، نام شخص رابط، شماره تلفن، شماره نمابر، نشانی پست الکترونیکی و نشانی وب سایت سازمان، در دسترس قرار می‌گیرد. در صورت نیاز به اطلاعات جامعتر و انتخاب نشانی وب سایت، وارد سایت سازمان خواهید شد.

Envirolink (www.envirolink.org/categories.html?catid=5)

یک سازمان غیرانتفاعی است که در سال ۱۹۹۱ تأسیس شده است. این سازمان، شبکه دسترس‌پذیر جهانی از هزاران سازمان در بیش از ۱۵۰ کشور دنیا را فراهم نموده است. این سایت بیشتر به معرفی سازمانهای علمی-تحقیقاتی که به نوعی در حوزه محیط زیست فعالیت دارند، می‌پردازد. در صفحه اول آن ۲۹ رده موضوعی وجود دارد که با انتخاب هر کدام، زیرشاخه‌های موضوعی آن نمایش داده می‌شود. با گزینش هر زیرشاخه، فهرستی الفبایی از سازمانهایی که به نوعی در آن موضوع فعالیت دارند، ارائه می‌شود. در صورت انتخاب نام هر سازمان، اطلاعات کاملی از سازمان همراه با نشانی، تلفن، فاکس، آدرس پست الکترونیکی، آدرس وب سایت سازمان و نام سازمانهای دیگری که وابستگی موضوعی با آن سازمان را دارند، ارائه می‌دهد.

(۱) فرزانه فرجامی (کارشناس ارشد کتابخانه دانشکده مهندسی دانشگاه فردوسی مشهد)

Union of International Associations (www.uia.org/extlinks/pub.php)

اتحادیه انجمنهای بین‌المللی دارای پایگاهی از اطلاعات ۶۰۰۰۰ سازمان بین‌المللی غیر انتفاعی می‌باشد. این سایت پیوندهایی به سازمانهای بین‌المللی برقرار نموده است. در این سایت، امکان بازیابی اطلاعات سازمانها بر اساس نام، موضوع و منطقه امکان‌پذیر می‌باشد.

Governments on the Web (www.gksoft.com/govt/en/)

سایت دولتها در وب، در ابتدا، به تقسیم‌بندی حکومتها در جهان و سپس به معرفی سازمانهای دولتی در هر کشور پرداخته است. تقسیم‌بندی اولیه این سایت به شکل زیر می‌باشد:

World Wide Governments on the www
European Governments on the www
African Governments on the www
American Governments on the www
Asian Governments on the www
Oceasian Governments on the www

این سایت، امکان جستجوی دولتها را در قاره‌های مختلف اروپا، آفریقا، آمریکا، آسیا و اقیانوسیه فراهم کرده است. با انتخاب هر کدام از این قاره‌ها، نام کشورهای آن به صورت الفبایی در جدولی ظاهر می‌شود. با گزینش نام هر کشور، ابتدا زبان رسمی آن کشور، سپس سازمانهای دولتی از قبیل مؤسسات ملی، مؤسسات قانونگذاری، وزارتخانه‌ها، ادارات، انجمنهای مشاوره‌ای، گروههای سیاسی، کنسولگریها و... را لیست کرده است. با انتخاب هر کدام، وارد سایت آن اداره می‌شوید و اطلاعات کامل آن مؤسسه را می‌توانید جستجو کنید.

Roc Government Directory (www.Sciencela.org/e_rocgov.htm)

این راهنما، به معرفی بیش از ۹۰ سازمان دولتی، دانشگاه دولتی، دانشگاه خصوصی و مراکز علوم و تکنولوژی در جمهوری خلق چین می‌پردازد. در قسمت سازمانهای دولتی بیشتر به معرفی وزارتخانه‌ها و انجمنها پرداخته است. با انتخاب نام هر سازمان وارد سایت آن سازمان خواهید شد.

Iranhoo (Iranhoo.com)

سایت ایران هو، به معرفی سازمانها و نهادهای دولتی در ایران می‌پردازد. با انتخاب عبارت سازمانها و نهادها در وسط صفحه، فهرستی از انواع سازمانها و مؤسسات شامل سازمانهای دولتی، شهرداریها، استانداریها، سازمانهای فرهنگی، هنری، آموزشی، نظامی، سفارتخانه‌ها، قوه مقننه، قوه قضائیه و... ظاهر می‌شود. با انتخاب هر کدام از این گزینه‌ها، سیمای از نام شرکتها به همراه توصیفی کوتاه از آن می‌آید. در صورت انتخاب عنوان هر سازمان وارد سایت آن سازمان می‌شوید.

Irantradezone (irantradezone.com/otherinfoDesc.asp)

این سایت، به معرفی سازمانهای دولتی (به طور محدود) در ایران می‌پردازد. نام سازمانها به صورت الفبایی آورده شده است. در زیر نام هر سازمان، اطلاعاتی از قبیل آدرس، شهر، شماره تلفن وجود دارد. در این سایت، امکان برقراری پیوند به سایت مؤسسات وجود ندارد و تنها اطلاعاتی متنی از سازمانها ذکر شده است.

برخی از مهمترین منابع مرجع علوم اسلامی^۱

با تدوین آثار دانشمندان مسلمان در شاخه‌های گوناگون دانش و هنر به ویژه علوم قرآنی، علوم اوایل، علوم ریاضی، طبیعی، نجوم، موسیقی، منطق و فلسفه و گاهی علوم طلسمات، احکام نجوم، سیمیا و کیمیا و نظایر آن، کتابخانه‌های بزرگی تأسیس گردید و برخی دانشمندان به رده بندی دانش و شاخه‌های آن پرداختند. گروهی دیگر به شناساندن آثار و پدیدآورندگان آنها پرداختند و در نتیجه فهرست‌نگاری رایج گردید و کتابشناسی‌های گوناگون پدید آمد. در اینجا، برخی از مهمترین منابع مرجع علوم اسلامی بر حسب تاریخ خلق آنها معرفی می‌شود. به لحاظ تقدم تاریخی دانشنامه‌های عربی و سلسله زبان عربی بر دانش جهان اسلام، نخست چندین دانشنامه عربی ارائه می‌گردد.

- فارابی، محمدبن محمد، ۲۶۰-۲۳۹ق. احصاء العلوم / ترجمه حسین خدیو جم. - تهران: بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۸، ۱۳۳ ص.
- اخوان الصفا. رسایل اخوان الصفا و خلان الوفا. - بیروت: دار بیروت، ۱۹۶۴، ۴ ج. در قم افست شده. منتخبی از آن توسط علی اصغر حلبی ترجمه و در تهران به وسیله انتشارات زوار در سال ۱۳۶۰ منتشر گردیده است.
- ابن حزم، علی بن احمد، ۳۸۴-۴۵۰ق. مراتب العلوم / تحقیق احسان عباس، ترجمه محمدعلی خاکساری. - مشهد: آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۶۹، ۹۲ ص.
- خوارزمی، محمدبن احمد، ۳۸۷- . مفاتیح العلوم / عنی بتصحیح و نشره اداره الطباعه المنیریة. - قاهره: ادراه الطباعه المنیریة، ۱۳۴۲ق. ۱۵۴ ص. این کتاب توسط حسین خدیو جم ترجمه و در تهران بوسیله مرکز انتشارات علمی و فرهنگی در سال ۱۳۶۲ منتشر گردیده است.
- فخر رازی، محمدبن عمر، ۵۴۴-۶۰۶ق. جامع العلوم یا حدائق الانوار فی حقایق الاسرار معروف به کتاب ستینی / با مقدمه و فهرس به کوشش محمدحسین تسبیحی. - تهران: کتابخانه مرکزی، ۱۳۴۶ق، ۱۲، ۲۷۹ ص.
- سکاکی، یوسف بن ابی بکر، ۵۵۵-۶۲۶ق. مفتاح العلوم / وقدوشینا طرره وزینا عزره بکتاب اتمام الدرايه لقراء النقايه الجامع لاربع عشر علما / لجلال الدین عبدالرحمن السیوطی. - قاهره: مطبعه التقدّم، ۱۳۴۸ق، ۲۵۰ ص.
- قطب‌الدین شیرازی، محمودبن مسعود، ۶۳۴-۷۱۰ق. دره‌التاج لغره‌الدباج / به کوشش و تصحیح محمد مشکوه. - تهران: چاپخانه مجلس، ۱۳۱۷، ۱۳۲۰، ۵ ج.
- نویری، احمدبن عبدالوهاب، ۶۷۷-۷۳۳ق. نهایه الارب فی فنون الادب. - قاهره: وزاره الثقافه و الارشاد القومي، الموسسه المصریه العامه، [بی تا]، ج. برخی از مجلدات این کتاب توسط محمود مهدوی دامغانی ترجمه و در تهران به سال ۱۳۶۴ و سیله انتشارات امیرکبیر منتشر گردیده است.
- شمس‌الدین آملی، محمدبن محمود، قرن ۸ق. نفایس الفنون فی عرایس العیون / با مقدمه و تصحیح و پاورقی ابوالحسن شعرانی. - تهران: اسلامیة، ۱۳۷۷، ۱۳۸۰، ۳ ج.

(۱) محمدعلی خاکساری (کارشناس کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی مشهد)

- طاش کبری‌زاده، احمدبن مصطفی، ۹۰۱-۹۹۶۸ق. مفتاح السعاده و مصباح السیاده فی موضوعات العلوم / مراجعه و تحقیق کامل بکری، عبدالوهاب ابوالنور. - قاهره: دارالکتب الحدیثه، [بی تا]، ۴ج.
- تهانوی، محمدعلی بن علی، ۱۱۵۸ق. موسوعه کشف اصطلاحات الفنون و العلوم / تقدیم و اشراف و مراجعه رفیق العجم، تحقیق علی مروج زینانی. - تهران: سپلس، ۱۴۲۰ق=۱۹۹۹م=۱۳۷۸، ۲ج.
- محمدصدیق حسن، ۱۳۰۷- . ابجدالعلوم، الوشی المرقوم فی بیان اصول العلوم / اعده للطبع و وضع فهارسه عبدالجبار زکار. - دمشق: وزاره الثقافه و الارشاد القومی، ۱۹۷۸، ۳ج.
- صدر، حسن بن هادی، ۱۲۷۲-۱۳۵۴ق. تأسیس الشیعه لعلوم الاسلام. - بغداد: شرکه النشر للطباعه العراقیه، ۱۹۵۱، ۴۴۵ص. در تهران توسط منشورات الاعلمی افست شده است.
- بستانی، بطرس، ۱۸۱۹-۱۸۸۳. دایره‌المعارف و هو قاموس عام لكل فن و مطلب. - بیروت: ۱۸۷۶-۱۹۰۰، ۱۱ج. این دایره‌المعارف تا حرف "ص" چاپ و منتشر گردیده است.
- وجدی، محمدفرید، ۱۸۷۵-۱۹۵۴. دایره‌المعارف القرن الرابع عشر، العشرین؛ قاموس عام مطول للغه العربیه. - قاهره: [بی تا]، ۱۳۳۷-۱۳۵۷ق، ۱۰ج.
- دایره‌المعارف الاسلامیه / نقلها الی اللغه العربیه محمد ثابت الفندی و... - قاهره: [بی تا]، ۱۳۹۳-ج.
- دانشنامه ایران و اسلام / زیر نظر احسان یار شاطر. - تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۵۴ج. قسمت اعظم این کتاب ترجمه دایره‌المعارف اسلامی است. از سال ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۷، ۹ جزوه و در سال ۱۳۶۰ جزوه دهم ویراستار تا مدخل "الاخوان المسلمون" چاپ شده است.
- دایره‌المعارف بزرگ اسلامی / زیر نظر محمدکاظم موسوی بجنوردی. - تهران: مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی، ۱۳۶۷ج. این دایره‌المعارف به زبان عربی ترجمه شده است.
- دانشنامه جهان اسلام / زیر نظر مصطفی میرسلیم. - ویرایش ۲. - تهران: بنیاد دایره‌المعارف اسلامی، ۱۳۷۵ج.
- دایره‌المعارف تشیع / زیر نظر احمد صدر حاج سید جوادی، کامران فانی و بهاء‌الدین خرمشاهی. - تهران: نشر شهید سعید محبی، ۱۳۷۵-ج.

- Donzel, E. J. Van. The encyclopedia of Islam, new edition. Index of proper names.- Leiden: E. J. Brill, 1993-V.
- Islamic desk reference / Compiled from the Encyclopedia of Islam / by E. Van Donzel.- Leden; New York: Brill, 1994.- ix, 492 [8] p. of plates: ill.
- Shorter Encyclopedia of Islam / edited on behalf of the Royal Netherlands Academy by H. A. R. Gibb and J. H.- Kramers: Leiden: Brill, 1974. viii, 671p.: illus maps.
- Singh, Nagendra Kr., 1963- . International Encyclopedia of Islamic dynasties: (a continuing series).- New Delhi: Anmol Pub., 2000-
- (برای آگاهی بیشتر درباره مراجع اسلامی به کتاب مرجع‌شناسی اسلامی تألیف دکتر احمد شعبانی مراجعه شود).